

høie, vil Enhver, der har høit Keilighed til at observere det, have seet, hvor trykkende og tungt disse Ødelsler kunne falde paa vedkommende Ødere. Det, som i andre Forhold kan forløse dermed, finder ikke her Sted; her skulde efter Loven et fast Vederlag være perpetueret og ikke kunne afdrages eller formindskes; vilde man nu endogsaa forhøie denne Canon efter den ærede Talers Duffe, saa vilde det være at etablere et meget misligt Forhold.

Indenrigsministeren: Den næstsidste ærede Taler gjorde den Paastand gjældende, at man let kunde komme til at gaae Stiftelserne for nær ved at indvirke skadeligt paa deres fremtidige finansielle Stilling, naar man bortfolgte deres Bøndergods. Det maa imidlertid være mig tilladt at bemærke, at enten denne Lov kommer ud eller ikke, saa vil der dog altid arbeides hen paa Salget af det Bøndergods, der henhører under de offentlige Stiftelser; saaledes vil det uden Tvivl være den ærede Landsstingsmand bekjendt, at der er solgt ingenlunde ubetydelige Eiendomme bort fra Nykøbing Hospital, som han netop nævnte, og saaledes vil Administrationen i det Hele efter de Grundsatninger, der have Raaderum hos den, ikke ved denne Betragtning være afholdt fra at foretage Afhændelsen, naar den virkelig troer, at der dertil er Anledning. Der er altsaa her ikke Valg mellem at sælge og ikke at sælge, men der er Valget mellem, om man ønsker at disse Stiftelsers Gods skal behandles paa en mere eensartet Maade, ved at saadanne Betingelser for Salget opstilles som de, der ere vedtagne her i Loven eller ikke. At nu disse Betingelser ikke skulde være tilstrækkeligt betryggende, er den ærede Landsstingsmand ikke gaaet ind paa at godtgjøre; han har ikke i den Henseende forsøgt noget Beviis. Hvad selve Realiteten angaaer, hvorom det er anført, at man kunde være sikker paa, at om nogle hundrede Mar vilde det, der kunde indkomme, være tabt for de offentlige Stiftelser, maa jeg bemærke, at man ogsaa har høit det for Die ved at fastsætte en forholdsvis høi Canon, men under alle Omstændigheder kan man ikke tage et saadant Hensyn til alle mulige Eventualiteter. Naar man seer, at Indtægterne, som have staaet i Bøndergodsene,

ere gaaede tabte, er det derfor ikke sagt, at Stiftelserne ikke i sin Tid have staaet sig ved at afhænde. Det kommer an paa, hvormeget de have tjent ved Afhændelsen i sin Tid, og hvormeget de have udrettet for de saaledes indkomne Capitaler. Det kan godt være, at en Stiftelse kan træde frem med sit Regnskab og sige: Nu eter jeg Intet, men jeg har faaet Saameget for mit Gods og udrettet Saameget derved, at alligevel Menneskeheden staaer sig ved, at jeg folgte mit Gods og anvendte Pengene saaledes, og i den Henseende maa det bemærkes, at Salget maa ansees for at være i Vedkommendes egen Interesse, idet den Form at besidde Bøndergods paa, under Fæstes Form, ikke er den fordeelagtigste eller indbringer det største Udbytte. Det er altsaa selve Stiftelsen, som aarligt vinder betydeligt ved at forlade Fæstegods-Systemet. Om nu maaskee om nogle hundrede Mar en Deel af disse Capitaler skulle være gaaede tabte, ja, det er jo meget muligt, men det forekommer mig dog ikke, at det kan udøve en saadan Indflydelse paa Administrationen eller Lovgivningsmagten, at de derfor skulde afholde sig fra at gaae frem i den Retning, man hidtil har fulgt.

J. Nielsen: Det har været disse Stiftelsers Hensigt, at de skulde være varige, ikke at de kun skulde være for et vist, lidt kortere eller længere Tidsrum, men at de skulde saavidt muligt være bestandige. Om de endogsaa i et vist Tidsrum havde i høiere Grad opfyldt Fordringerne, men de saa ikke kunde opfylde dem siden, var deres Stifteres Billie ikke derved bleven opfyldt. Nu ere de i Besiddelse af faste og meget sikke Eiendomme; disse skulle afhændes mod en Indtægt, som jeg anseer som fast og sikker, den aarlige Canon, og en anden, som jeg anseer for høit usikker, den eengang for alle udredede Kjøbesum. Jeg fordrer ikke, at Fæstegodsset skal perpetueres, at det skal vedblive at være i den døde Haand, men jeg yttre det Duffe, at Canonen maa forhøies, imod at Kjøbesummen derved forringes, at det altsaa maa gøres Stiftelserne muligt at beholde en større Deel af Erstatningen i sikker Besiddelse, end det ifølge Kjøberlaget vilde være muligt. Den høitærede Minister har